

Posudek oponenta na diplomovou práci

Michala Dyčky

Římská okupace Skotska

Práce je značně rozšířenou verzí diplomandovy bakalářské práce, která byl věnována antoninskému valu a jeho pevnůstčkám. Po úvodu podává autor stručný přehled dějin římského období v Británii, začíná tažením Caesarovým a Klaudiovým založením provincie, pokračuje tažením [Julia](#) Agricoly a pak dobou Antonína Pia, stručným přehledem kontextu budování valu. Pak pokračuje dobou Hadriánova valu, tažením Septimia Severa a nakonec pojednává o konci římské vlády v Británii.

V další speciální části se věnuje napřed flavijské okupaci Skotska za Julia Agricoly, na jih i na sever od řeky Forth, pak opevněním podle druhu systémů Glen Forts a Gask Ridge, lokalitám z té doby a konci flavijského pokusu; za Trajána bylo už toto ekonomicky nevýznamné území vyklizeno. Topografií jižněji ležícího a nejlépe dochovaného Hadriánova valu se autor v práci nezabývá a přechází pak k antoninské okupaci, k vlastní stavbě antoninského valu v obou fázích výstavby, k jeho využití a ke vztahu jeho posádky s místním obyvatelstvem.

Proti monumentálnímu Hadriánovu valu, který je turistickou atrakcí, je val antoninský méně znám ve veřejnosti. Ovšem ve Skotsku, které má daleko méně římských památek než Anglie a Wales, je mu odedávna věnována zasloužená pozornost; autor v této části prokázal bohaté znalosti i terénních situací. I díky neobdělávané půdě je antoninský val dochován lépe než podobné konstrukce jinde při hranicích Římské říše, s výjimkou pouštní zóny v severní Africe a Sýrii. Mnohé lze vidět ještě dnes i okem, jiné leteckou fotografií, atp. Diplomant pozorně probírá situaci v různých částech valu, pevnůstky a další stavby; to vše dokládá, že se tématem zevrubně zabýval.

4. kapitola je věnována severovskému tažení do Skotska a jeho dočasnému obsazení v letech 2088/9 – 212. i v této části autor prokazuje velké prohloubení svých znalostí proti své předchozí práci bakalářské.

Užitečné jsou přehledné tabulky, výborná ilustrační příloha. Po jazykové stránce se diplomand proti bakalářské práci velmi vylepšil, i když lze nalézt i zde neobratnosti (např. neobnošené m. neotřelé mince na s. 61,62).

Bohužel ovšem ani zde nepřihlédl autor více přímo k mnoha zajímavým a důležitým pracem časopiseckým, ani k výborným archeologickým mapám Skotska. Pozornost také skoro nikde nebyla věnována přímo drobným nálezům z jednotlivých lokalit; jakkoli by to bylo zajímavé i pro srovnání se situací v Anglii a jinde v Římské říši; nejvýše šlo a i to jen vzácně o citaci publikovaných výsledků (srov. např. s. 62).

Žádná velká moc ve Skotsku v době existence jižnější provincie v Anglii neexistovala. Lze souhlasit s autorem, že kromě jistého policejního zajištění proti gerilovým přeпадům a zajištěním cest měla tažení na sever význam spíše politický a mediální, přinést zprávy o vítězství římské armády a jejich vůdců. Piktský protivník nebyl srovnatelný svou silou s nepřítelem na sever od rýnsko-dunajské hranice i na východě v Sýrii. Římská armáda opustila vždy po několika letech Skotsko také proto, že tato část Británie neměla pro Římany větší význam ani hospodářský, ani strategický, nikoli ze strachu před piktským nepřítelem, jakkoli jeho gerilový způsob boje mohl být nepřijemný. Lze souhlasit s autorovým závěrem,

že okupace tak chudého území Římanům za vynaložené úsilí ani při jednom ze tří pokusů nestála. Veškerá opevnění měla proti rýnsko-dunajskému limitu daleko jednodušší charakter (i když srovnání s prvním ORL by nebylo od věci).

Bibliografie je bohatá a pečlivá co do moderních monografií a příruček, chybí jak starší původní výkopové zprávy, časopisecké, tak obecnější práce srovnávající situaci ve Skotsku i jinde při obvodu Římské říše, zejména kongresy limitní archeologie a *Journal of Roman Archaeology*, u nás ovšem zatím bohužel v knihovnách nedostupný.

Vzhledem k tomu, že jde o mnohokrát jinde diskutované téma, samozřejmě nemohlo jít o práci heuristickou, ale bezpochyby je psána s velkým zájmem a úsilím o seznámení se s tématem, patrný je i citový vztah k tématu a skotské krajině, což je samozřejmě dobrým předpokladem pro každou odbornou studii. Pro českého čtenáře jde bezpochyby o nejlepší přehled svého druhu.

Není pochyby o tom, že práce je vhodným podkladem pro obhajobu a další řízení za účelem získání titulu MA.

V Praze dne 30. 8. 2012

Prof. dr. Jan Bouzek